

Κομματική Δημοκρατία

Πολίτευμα και κομματική Δημοκρατία*

* Μάνου Δανέζη: «Πολιτική Οργάνωση και κοινωνία», περ. Σοσιαλιστική Θεωρία και πράξη, Νοέμβριος 1990.

«Πολιτική οργάνωση και κοινωνία», εφ. Πειραϊκή Πολιτεία, 20/6/1994.

«Κομματική ανασυγκρότηση και θεματικές οργανώσεις», περιοδ. ΛΙΜΑΝΙ, Σεπτέμβριος 1997.

«Από το παλιό στο Νέο. Μια πρόταση επανίδρυσης των κομμάτων», εφ. Καθημερινά Νέα 17 Νοεμβρίου 1999.

Στα προηγούμενα υπογραμμίσαμε την ανάγκη να επανέλθουμε στα πλαίσια της Δημοκρατικής τάξης προτείνοντας μια σειρά ουσιαστικών θεσμικών παρεμβάσεων, αφήνοντας τελευταία την ουσιαστικότερη. Την θεσμική παρέμβαση στη δομή και λειτουργία των κομμάτων, ως φορέων της αντιπροσωπευτικής Δημοκρατίας, η οποία, εξ ανάγκης, αντικατέστησε την άμεση Αθηναϊκή Δημοκρατία.

Οι βασικές αρχές

Στα πλαίσια μιας καλά λειτουργούσας Δημοκρατίας δημιουργούνται ομαδοποιήσεις πολιτών αφενός μεν επί τη βάση μόνιμων, ιδεολογικών, ανθρώπινων, θεσμικών ή πολιτισμικών αρχών, αφετέρου δε επί τη βάση πρόσκαιρων κοινωνικών αναγκαιοτήτων, ή ανθρώπινων συμφερόντων. Η προηγούμενη διαπίστωση, δεν σημαίνει ότι στα πλαίσια μιας ραγδαία μεταβαλλόμενης κοινωνικής δομής, οι ιδέες και οι πρακτικές θα παραμένουν δογματικά αναλλοίωτες. Το βασικό μέλημα πρέπει να είναι οι πρόσκαιρες κοινωνικές αναγκαιότητες, ή τα ανθρώπινα συμφέροντα, να μην καταργούν, ή να μην έρχονται σε σύγκρουση με τις μόνιμες και βασικές αρχές. Ομοίως, οι όποιες διαφοροποιήσεις αρχών, ιδεών και πρακτικών, πρέπει να κοινοποιούνται και να έχουν την έγκριση της πλειοψηφίας. Σε αντίθετη περίπτωση δεν ομιλούμε περί μιας θεσμικά συγκροτημένης δημοκρατικής ομάδας; αλλά για μια «συντεχνιακή» σύμπραξη συμφερόντων. Η Δημοκρατία όμως απαιτεί την λειτουργία πολιτικών ομάδων αρχών, και όχι συμφερόντων.

Οι πολιτικές ομάδες, στα πλαίσια μιας λειτουργούσας δημοκρατίας, έχουν φυσικές ηγεσίες, οι οποίες αναδεικνύονται και νομιμοποιούνται, στα πλαίσια της λειτουργίας του Δήμου, με βάση τις δυνατότητες που επιδεικνύουν. Οι ηγεσίες αυτές πρέπει να επισημοποιούνται μέσω μιας δημοκρατικής εκλογής, και όχι εξ απονομής, ή στο στενό κύκλο ενός κλειστού μηχανισμού, μέσω αδιαφανών και παρασκηνιακών διαδικασιών, ερήμην της κοινωνίας των πολιτών.

Για το λόγο αυτό οι ηγεσίες (τοπικές και κεντρικές) των πολιτικών σχηματισμών, θα πρέπει να εκλέγονται από όλο και πιο διευρυμένη λαϊκή βάση, με στόχο την εκλογή τους από το σύνολο της κοινωνίας, η οποία συμφωνεί με το αξιακό υπόβαθρο της πολιτικής ομάδας. Αν η βάση εκλογής των ηγεσιών διευρυνθεί στο μέγιστο, θα είναι πλέον πάρα πολύ δύσκολο, έως ακατόρθωτο, να υπάρξουν εξωθεσμικές ή υπερτοπικές μεθοδεύσεις αλλοίωσης των εκλογικών διαδικασιών.

Αν κάποια πολιτική ομάδα κερδίσει τις γενικές εκλογές, η φυσική ηγεσία της, ως κυβερνώσα, καθίσταται αυτομάτως ελεγχόμενη, όχι μόνο από την ολομέλεια

του Δήμου, αλλά πρωταρχικά από τα μέλη της πολιτικής ομάδας από την οποία προέρχεται. Σε αυτή την περίπτωση τα μέλη της πολιτικής ομάδας έχουν την ευθύνη ελέγχου της φυσικής ηγεσίας τους. Ο έλεγχος αυτός κεντρώνεται στο κατά πόσον η ηγεσία, κατά την διάρκεια της άσκησης των καθηκόντων τους, μένουν συνεπείς στις βασικές αρχές τις οποίες συλλογικά η πολιτική ομάδα έχει θέσει. Σε αντίθετη περίπτωση την ανακαλούν στη δημοκρατική τάξη, ή την παύουν, πριν η κακή, κατά την άποψή τους, λειτουργία της καταστεί απειλή για την επιβίωση της ίδιας της πολιτικής ομάδας. Είναι προφανές ότι και στην περίπτωση αυτή πρέπει να ισχύει η αρχή της ανεξαρτησίας μεταξύ ελεγχόμενου και ελέγχοντος. Αυτό σημαίνει ότι στην περίπτωση που δίνεται εντολή σχηματισμού κυβέρνησης σε ένα κόμμα, αυτομάτως γίνονται διακριτές οι θέσεις του προέδρου του κόμματος και του πρωθυπουργού. Ομοίως είναι φυσικό οι συμμετέχοντες σε όλα τα κομματικά όργανα, να μην συμμετέχουν σε καμία κυβερνητική δομή, προκειμένου να μην εξαρτώνται με οποιοδήποτε τρόπο, από την κυβερνητική εξουσία. Αυτό, βέβαια, που πρέπει να τονιστεί είναι ότι στις δημοκρατίες, η άποψη των πολλών, πιθανότατα, μπορεί να μη είναι η ορθότερη, είναι όμως η μόνη δημοκρατικά νόμιμη και όποιος με οποιοδήποτε τρόπο την καταστρατηγεί βρίσκεται εκτός δημοκρατικής νομιμότητας.

Τα κόμματα αρχών

Στα πλαίσια της πολυκομματικής αντιπροσωπευτικής Δημοκρατίας το ρόλο των πολιτικών ομάδων αρχών παίζουν τα «κόμματα αρχών». Η δομή και η λειτουργία των κομμάτων είναι θεσμικά και νομικά κατοχυρωμένη. Επειδή ο θεσμός του κόμματος προσπαθεί να αντικαταστήσει, μέσω εκλεγμένων οργάνων, την άμεση παρουσία των πολιτών στα κέντρα λήψης αποφάσεων και ελέγχου, η δημοκρατική τους συγκρότηση και λειτουργία αποτελεί τον θεμέλιο λίθο του δημοκρατικού πολιτεύματος. Η πραγματικότητα απογοητεύει.

Τα κόμματα υποτίθεται ότι στηρίζουν τη δομή τους σε δημοκρατικά καταστατικά λειτουργίας. Η πραγματικότητα όμως είναι ότι τα καταστατικά αυτά, αν δεν εφαρμόζονται επιλεκτικά, ερμηνεύονται και παρερμηνεύονται κατά το δοκούν, ώστε να εξυπηρετούνται τα εκάστοτε συμφέροντα των εσωκομματικών διοικητικών δομών τους. Με τον τρόπο οι καταστατικοί χάρτες των κομμάτων δεν αποτελούν συμβόλαια αρχών με την κοινωνία των πολιτών, αλλά μια δημοκρατικοφανή κάλυψη της βαθιά αντιδημοκρατικής και ολιγαρχικής δομής τους.

Για να εναρμονισθεί ένα κόμμα με τις προαναφερθείσες δημοκρατικές αρχές θα πρέπει θεσμικά να κατοχυρωθούν οι επόμενοι κανόνες:

Τα καταστατικά των κομμάτων πρέπει να καταστούν θεσμικά, δεσμευτικά έγγραφα λειτουργίας τους και κάθε καταστρατήγησή τους να αντιμετωπίζεται από το πολίτευμα ως πολιτειακό ολίσθημα και να ελέγχεται πολυεπίπεδα.

Πρέπει να αναβαθμιστεί ο ρόλος του «μέλους του κόμματος» και να αναδειχθεί η σοβαρότητά του στα πλαίσια του δημοκρατικού πολιτεύματος. Σε μια δημοκρατική κοινωνία το μέλος ενός κόμματος επιτελεί πολιτικό λειτούργημα, ίσης σημασίας με εκείνο του οποιοδήποτε εκλεγμένου αντιπροσώπου σε οποιοδήποτε επίπεδο. Η εγγραφή ενός πολίτη σε ένα κόμμα δεν αποτελεί μια ιδιωτική σχέση εξάρτησης μεταξύ κόμματος και πολίτη, αλλά μια πολιτική πράξη η οποία πρέπει να είναι εγγυημένη από το ίδιο το πολίτευμα. Αυτό σημαίνει ότι το πολίτευμα πρέπει να εγγυάται και να καθορίζει τις υποχρεώσεις αλλά και τα δικαιώματα των μελών των κομμάτων. Ο τίτλος του μέλους ενός

κόμματος αποτελεί πολιτειακή θέση ανάλογη του αυτοδιοικητικού άρχοντα και του βουλευτή.

Οι υποψήφιοι όλων των βαθμών αυτοδιοίκησης, οι υποψήφιοι βουλευτές, αλλά και τα ίδια τα κόμματα, υποβάλλουν αίτηση συμμετοχής στις εκλογές στο Πρωτοδικείο. Με τον τρόπο αυτό οι υποψήφιοι αναγνωρίζουν ένα δικαίωμα δημοκρατικό σύστημα το οποίο ελέγχει το νομότυπο της πρόθεσής τους να εκτεθούν ως υποψήφιοι. Κάποια παρόμοια διαδικασία θα πρέπει να θεσμοθετηθεί και ως προς την εγγραφή ενός πολίτη στις τάξεις ενός κόμματος.

Κάθε πολίτης, αν το επιθυμεί, με αίτηση του σε κάποια δημόσια αρχή πρέπει να ζητά να γίνει μέλος κάποιου κόμματος. Σε τακτά χρονικά διαστήματα εκδίδονται καταστάσεις των μελών των κομμάτων, τα οποία έχουν την δυνατότητα συμμετοχής στις θεσμοθετημένες λειτουργίες τους. Το κόμμα βάσει του καταστατικού του, αιτιολογημένα και μέσω συλλογικών διαδικασιών, μπορεί να απορρίψει ή να αποδεχθεί τις εγγραφές. Κάθε πολίτης δικαιούται να δηλώσει συμμετοχή στις δομές ενός και μόνου κόμματος. Οι διπλοεγγραφές ελέγχονται με σύστημα ανάλογο αυτού των εκλογικών καταλόγων. Οι διπλοεγγραφέντες τιμωρούνται με αφαίρεση του δικαιώματος εκλέγειν και εκλέγεσθαι για πέντε χρόνια και αυτομάτως καθίστανται «πολίτες περιορισμένης ευθύνης, ενώ τα ονόματά τους δημοσιοποιούνται ευρέως.

Όπως ήδη αναφέραμε σε περίπτωση που ένα κόμμα κερδίσει τις γενικές εκλογές, πρέπει να καθίστανται αυτομάτως διακριτές οι θέσεις του προέδρου του κόμματος και του πρωθυπουργού. Αυτό πρέπει να γίνεται προκειμένου να διασφαλιστεί η αρχή της ανεξαρτησίας μεταξύ του ελέγχοντος κόμματος, και της ελεγχόμενης από αυτό κυβέρνησης. Με την αυτή λογική τα μέλη των θεσμικών οργάνων του κόμματος δεν μπορούν να κατέχουν κυβερνητικές, πολιτικές, ή δημόσιες θέσεις προκειμένου να μην εξαρτώνται από την ελεγχόμενη αρχή. Σε μια γνήσια πολυκομματική αντιπροσωπευτική δημοκρατία, ο Λαός, μέσω των γενικών εκλογών, εκλέγει το κόμμα και όχι τον πρωθυπουργό. Η δικαιοδοσία επιλογής προέδρου της κυβέρνησης είναι προνομία του κόμματος. Ως εκ τούτου, πρέπει να γίνει σαφές ότι δεν είναι δημοκρατικά επιτρεπτό ο πρωθυπουργός, ως ελεγχόμενος από το κόμμα, να καταργεί, να διαφοροποιεί ή να αλλοιώνει κατά το δοκούν τις ελέγχουσες κομματικές δομές, όταν αυτές εν τη ασκήσει των καθηκόντων τους, τον ελέγχουν. Πρέπει να γίνει κατανοητό ότι σε μια Δημοκρατία το κόμμα καταργεί τον πρωθυπουργό, και όχι ο πρωθυπουργός το κόμμα. Σε περίπτωση διαφωνίας κομματικών δομών και κυβέρνησης υπάρχουν δύο λύσεις:

α) Ο πρωθυπουργός παραιτείται και το κόμμα μέσω της κοινοβουλευτικής ομάδας εκλέγει νέο πρόεδρο της κυβέρνησης ή β) την τελική λύση δίνει το συνέδριο του κόμματος, ως ο μόνος φορέας έκφρασης του συνόλου των μελών του.

Τέλος, αυτό το οποίο θα πρέπει να υπογραμμιστεί είναι ότι τα κόμματα θα πρέπει να αποκτήσουν πιο ευέλικτες δομές. Αυτό σημαίνει ότι θα πρέπει να καταργηθούν μια σειρά από όργανα, τα οποία αφενός μεν δεν έχουν εκλεγεί με άμεσο τρόπο, αφετέρου δε γιγαντώνουν την κομματική γραφειοκρατία και την αυθαιρεσία των μηχανισμών.

Οι προηγούμενες παρεμβάσεις στη λειτουργία και τη δομή των κομμάτων αποτελούν μόνο την αφετηρία μιας ευρύτερης και θεμελιακής αλλαγής των κομματικών δομών, προκειμένου να εναρμονισθούν με τα γνήσια δημοκρατικά και ουμανιστικά πρότυπα. Για να μην εξευτελιστεί η έννοια της Δημοκρατία

που γεννήθηκε στην Ελλάδα, στο πρότυπο του εξευτελισμού της έννοιας του Σοσιαλισμού από τις αλήστου μνήμης ανατολικές λαϊκές δημοκρατίες.

Η αποσάθρωση των κομματικών δομών

Ένα από τα βασικότερα αίτια της αποσάθρωσης των οργανωτικών δομών των πολιτικών σχηματισμών την περίοδο της μετάβασης που διανύουμε, είναι η ραγδαία απομαζικοποίηση της κοινωνίας, η οποία έχει ως αποτέλεσμα την αποδυνάμωση, πολιτικά και ποσοτικά, της δυνατότητας σχεδιασμού και κοινωνικής παρέμβασης των κομμάτων.

Αυτό που θα πρέπει να αντιληφθούμε έγκαιρα είναι ότι, τα παρατηρούμενα φαινόμενα δεν είναι συνηθισμένες εκφράσεις της κοινωνικής δομής την οποία μέχρι σήμερα βιώνουμε και, ως εκ τούτου, γνωρίζαμε πώς να την διαχειριστούμε. Η φαινομενικά απραξία και σύγχυση της κοινωνίας των πολιτών είναι αποτέλεσμα ενός δραματικού κοινωνικού «σοκ», μπροστά στη θυελλώδη επιτάχυνση της εξέλιξης των ιστορικών μεταλλαγών. Οι αλλαγές αυτές οδηγούν πρωτογενώς στη διάλυση των συγκεντρωτικών δομών οργάνωσης των κομμάτων, και δευτερογενώς στην ανάπτυξη της ανάγκης μιας πολύμορφης έως εξατομικευμένης έκφρασης.

Αποτέλεσμα του γεγονότος αυτού είναι να είναι αδύνατη η αντιμετώπιση του όποιου οργανωτικού προβλήματος, μέσω μοντέλων και πρακτικών μιας ιστορικής περιόδου που έχει φθάσει πλέον στη δύση της.

Αυτό όμως που θα πρέπει αρχικά να συνειδητοποιήσουν αυτοί που φιλοδοξούν να εκσυγχρονίσουν τις δομές των κομμάτων τους είναι ότι αυτές, λαμβανομένης υπ' όψιν της σύγχρονης Ελληνικής και διεθνούς πραγματικότητας, δεν μπορούν να ανασυγκροτηθούν με βάση ψευδεπίγραφα πολιτικά ρεύματα που δήθεν μορφοποιούνται στους κόλπους των ηγετικών τους ομάδων.

Βασικός πλέον παράγοντας ανάπτυξης μιας επιτυχημένης οργανωτικής δομής είναι η επαρκής συνειδητοποίηση της ταυτότητας των επάλλληλων και παράλληλων κοινωνικών ρευμάτων, τα οποία διαμορφώνονται στη βάση του κοινωνικού ιστού, τον οποίο υποτίθεται πως ο πολιτικός σχηματισμός, πρέπει να αγκαλιάσει και να εκφράσει.

Ειδικότερα όσον αφορά την οργανωτική δομή των πολιτικών κομμάτων, πρέπει να συνειδητοποιήσουμε ότι έχει παρέλθει, τουλάχιστον σε ελληνικό επίπεδο, η εποχή του λενιστικού κόμματος, επί τη βάση του οποίου είναι δομημένες οι κομματικές οργανωτικές δομές όλων ανεξαρτήτως των ελληνικών κομμάτων. Ο λόγος είναι ότι η κοινωνική διαστρωμάτωση, την οποία υποτίθεται ότι αποτυπώνει σε μικρογραφία μια τέτοια κομματική δομή, έχει πάψει προ πολλού να υπάρχει.

Η νέα Ουμανιστική αριστερή οργανωτική πρόταση, που ίσως τολμήσουν κάποιοι πολιτικοί σχηματισμοί να αναπτύξουν, αν απευθύνεται αληθινά προς την κοινωνία, και δεν καλύπτει απλά την πρόσκαιρη πολιτική σκοπιμότητα, θα πρέπει να ικανοποιεί και να εκφράζει τις αναγκαιότητες όλων των υπαρκτών ρευμάτων, τα οποία διαμορφώνονται μέσα στη λαίλαπα των σύγχρονων κοινωνικών μεταλλαγών.

Η δομή των πολιτικών σχηματισμών στα πλαίσια ενός Νέου Δυτικού Πολιτισμικού Ρεύματος*

Οι νέες κοινωνικές ομαδοποιήσεις

Μέσα στη Νέα Κοινωνική κατάσταση που διαμορφώνεται γύρω μας, μπορούμε να διακρίνουμε τις επόμενες τρεις κυρίαρχες κοινωνικές εκφράσεις ή αναγκαιότητες.

Μαζικοποιημένη Έκφραση

Στο κοινωνικό αυτό ρεύμα, εντάσσονται πολίτες που, για διαφορετικούς λόγους, βρίσκονται δυναμικά προσκολλημένοι στις δομές της κοινωνίας που βιώνουμε μέχρι χθες και τις μεθόδους οργάνωσης που αυτή προτείνει. Σαν άτομα οι πολίτες αυτοί μπορεί να διαθέτουν, ή όχι, ισχυρά τυπικά προσόντα, αυτό όμως που τους χαρακτηρίζει είναι ο έντονος κοινωνικός φόβος της αυτοτελούς και προσωπικής έκφρασης και δράσης. Μέσα στα πλαίσια μιας μαζικοποιημένης κοινωνικής ενότητας, νιώθουν την ασφάλεια της πρωτογενούς μήτρας, και βιώνουν τις μικρές χαρές μιας υποτυπώδους κοινωνικής προβολής και καταξίωσης, αναγκαίες παραμέτρους ψυχικής ισορροπίας στα πλαίσια της άξενης κοινωνίας που ζουν.

Η ψευδαίσθηση μιας κοινωνικής ισότητας, που δημιουργείται μέσω πλαστών δημοκρατικών διαδικασιών, δίνει αρκετές ευκαιρίες σε όλους, άσχετα ποιοτικού ή ποσοτικού περιεχομένου, για μια κοινωνική ανέλιξη μέσα σε ένα προκαθορισμένο σύστημα ελαστικών αξιών, που εύκολα προσαρμόζονται στις ανάγκες των κοινωνικών και πολιτικών σκοπιμοτήτων.

Η χαρακτηριστική πλάνη που δημιουργείται είναι ότι όλοι έχουν ισοδύναμη γνώμη, άποψη και ψήφο επί παντός επιστητού, ακόμα και για θέματα που δεν κατέχουν, ή «*πονηρά ενημερώνονται*» λίγες μόλις στιγμές πριν τις «*διαδικασίες*» λήψης αποφάσεων.

Σημαία της λογικής αυτής είναι «*η κοινή ανθρώπινη λογική*» η οποία, κατά την άποψή τους, μπορεί να δώσει λύση από τα οικονομικά προβλήματα του κράτους, μέχρι τα θέματα παραγωγικότητας, εισαγωγής υψηλής τεχνολογίας ή της εθνικής εξωτερικής πολιτικής και ασφάλειας.

Είναι φανερό ότι τα μέλη αυτού του κοινωνικού ρεύματος, περισσότερο από τη δυνατότητα, ή την ορθότητα των αποφάσεων που παίρνονται, ενδιαφέρονται για αυτές καθ' εαυτές τις διαδικασίες σαν μέσο προσωπικής τους καταξίωσης και επιβεβαίωσης.

Συνήθως η κοινωνική αυτή έκφραση συγκροτεί τη βάση των σημερινών κομματικών και πολιτειακών «*μηχανισμών*».

Η οργανωτική δομή που μπορεί να πείσει τη «*μαζικοποιημένη έκφραση*» υπάρχει, και εκφράζεται σε μεγάλο βαθμό από τις λειτουργούσες δομές των πολιτικών σχηματισμών.

Το ρεύμα αυτό θα πρέπει να συγκεντρώσει το μεγαλύτερο μέρος της προσοχής των πολιτικών οργανισμών. Οι πολίτες αυτής της έκφρασης, ερμητικά κλεισμένοι στο κουκούλι της πλαστής ασφάλειας του παρελθόντος, δεν αντιλαμβάνονται πλήρως τις γιγαντιαίες παγκόσμιες κοινωνικές και πολιτικές αλλαγές οι οποίες συντελούνται γύρω τους. Αυτό σημαίνει ότι όταν αιφνίδια αντιληφθούν την σκληρή πραγματικότητα, θα υποστούν ένα συντριπτικό κοινωνικό «*σοκ*» που θα πρέπει να το ξεπεράσουν γρήγορα και ανώδυνα, προσαρμοζόμενοι στις συνθήκες της νέας εποχής.

Όπως είναι φανερό, ο χώρος αυτός θα πρέπει να γίνει αποδέκτης μιας έντονης και χωρίς δισταγμούς, κοινωνικής, πολιτισμικής και πολιτικής νέας παιδείας, αν θέλουμε να ελπίζουμε σε ένα σύντομο ξεπέρασμα της κρίσης.

Εξειδικευμένη έκφραση

Στα πλαίσια αυτής της κοινωνικής έκφρασης, συμμετέχουν εκείνοι οι πολίτες που συνειδητά, ή ασυνείδητα, βιώνουν την κοινωνική πραγματικότητα της μεταβατικής περιόδου που διανύουν.

Αρνούνται την ψευδαίσθηση της ισοπεδωτικής «ισότητας» των μαζικοποιημένων οργανωτικών δομών, όμως αδυνατούν ακόμα να συλλάβουν τον ακριβή χαρακτήρα και το περιεχόμενο της κοινωνικής οργάνωσης της κοινωνίας του μέλλοντος.

Μέσα από μία διαισθητική λογική αρνούνται την εφ' όλων των θεμάτων αυθεντία των πολιτών, διατηρώντας το δικαίωμα έκφρασης μη εξειδικευμένης άποψης, για όλα τα θέματα που τους αφορούν και υπόκεινται στη δικαιοδοσία της κοινής ανθρώπινης λογικής.

Συγχρόνως, όμως, οργανώνονται σε κοινωνικές ομάδες εξειδικευμένου περιεχομένου, που ικανοποιεί τις εσωτερικές αναγκαιότητες ή κλίσεις τους. Οι οικολογικές ή πολιτιστικές ομάδες, καθώς και οι ομάδες οι ασχολούμενες με φλέγοντα κοινωνικά θέματα, τοπικού ή γενικότερου χαρακτήρα, είναι γνωστό ότι πληθαίνουν συνεχώς, μετασχηματιζόμενες συν τω χρόνω σε πολιτικούς σχηματισμούς που διεκδικούν ή καταλαμβάνουν, κοινοβουλευτικές έδρες.

Τα μέλη των κοινωνικών αυτών ομάδων, μέσα από ένα ιδιότυπο πλαίσιο οργανωτικής δομής, επιτυγχάνουν σε μεγάλο βαθμό την κοινωνική και πνευματική δραστηριοποίησή τους, με αφετηρία πάντα τα ιδιαίτερα ενδιαφέροντά τους,

Είναι συνηθισμένο πλέον φαινόμενο, μέλη των κοινωνικών αυτών ομάδων να είναι καλύτερα ενημερωμένα και να εκφράζουν ορθότερες απόψεις και προτάσεις από μεγάλο αριθμό διορισμένων ψευτοειδικών της κοινωνίας που βιώνουμε.

Το δόγμα που φαίνεται να επικρατεί στα πλαίσια των ομάδων αυτών είναι ότι οι πολίτες έχουν μία ισχυρή ψήφο, για θέματα, που λόγω φύσης ή θέσης, γνωρίζουν καλά και μία ασθενή για όλα τα άλλα θέματα.

Μία τέτοια θέση, οδηγεί σε μια οργανωτική δομή και μια διαδικασία λήψης αποφάσεων, όπου οι κατά φύση. ή θέση, ειδικοί εκφράζουν άποψη, και στη συνέχεια η άποψη αυτή προσαρμόζεται στα κοινωνικά δεδομένα της περιόδου, αναζητώντας την ευρύτερη δυνατή κοινωνική συναίνεση.

Μια οργανωτική δομή, που θα μπορούσε ίσως να καλύπτει το ρεύμα της «εξειδίκευσης», ίσως εκφράζεται μέσω μιας κάθετης οργανωτικής ανάπτυξης των επιμέρους θεματικών τομέων των πολιτικών σχηματισμών.

Έτσι π.χ., στους τομείς Περιβάλλοντος, Πολιτισμού, μπορούν να αναπτυχθούν οργανωμένα δίκτυα «*Οικολογικών και Πολιτιστικών Ομίλων*», που, μέσω Περιφερειακών, Νομαρχιακών και τοπικών οργάνων, θα υλοποιούν ένα παράλληλο ρεύμα εξειδίκευσης μέσα στον ιστό του πολιτικού σχήματος. Ομοίως, η οργανωτική δομή του κόμματος θα πρέπει να είναι έτοιμη να δεχθεί στους κόλπους της ανεξάρτητες θεματολογικές κοινωνικές κινήσεις, συλλόγους ή ομίλους κλπ και να συνεργαστεί ισότιμα και έντιμα μαζί τους, αφουγκραζόμενο τις προτάσεις και τις διαφωνίες τους.

Εξατομικευμένη έκφραση

Η κοινωνική αυτή έκφραση, αν και μικρή σε αριθμό ανθρώπινων μονάδων, κάνει εμφανέστατη την παρουσία της μέσα στο κοινωνικό γίγνεσθαι της μεταβατικής κοινωνικής περιόδου που διανύουμε.

Στις τάξεις της περιλαμβάνει ένα σύνολο πολιτών, που αν και κατανοούν πλήρως τον μεταβατικό χαρακτήρα της κοινωνικής δομής του σήμερα, βιώνουν ενσυνείδητα κοινωνικά χαρακτηριστικά της μεταβιομηχανικής περιόδου.

Αρνούνται ολοκληρωτικά τα σημερινά φθαρμένα οργανωτικά μοντέλα και τα όποια υποκατάστατά τους, αναπτύσσοντας αυτόνομο λόγο και κοινωνική δράση που υποχρεωτικά πρέπει να φέρει την προσωπική τους σφραγίδα. Κάποιοι καλλιτέχνες ή διανοούμενοι, ως έχοντες τη δυνατότητα δημοσιότητας, κάνουν έντονη την παρουσία αυτής της κοινωνικής τάξης. Στην πραγματικότητα όμως οι «επώνυμοι» δεν αποτελούν παρά την κορυφή ενός κοινωνικού παγόβουνου, που πυκνώνει τις τάξεις των αναποφάσιστων ψηφοφόρων ή πολιτών οι οποίοι μέσω λευκών ή άκυρων ψηφοδελτίων, αρνούνται ολοκληρωτικά τις νόθες κοινωνικές ή πολιτικές διαδικασίες της τρέχουσας κοινωνικής περιόδου.

Στα πλαίσια μιας οργανωτικής δομής αποδεκτής από αυτή την κοινωνική έκφραση, οι πολίτες έχουν την δυνατότητα να εκφράζουν εξατομικευμένες απόψεις, μέσα από εκδόσεις ή θεματικές συναντήσεις, οι οποίες δεν αοριστολογούν, ούτε αναλύονται σε μανιφέστα εντυπωσιασμού και σκοπιμότητας, αλλά αναλύουν και συνθέτουν επίκαιρα κοινωνικά προβλήματα, προτείνοντας συγκεκριμένες και εφαρμόσιμες λύσεις.

Η κοινωνική αυτή έκφραση δεν αποτελεί ασφαλώς μια «Ελίτ», όπως θα σπεύσουν να δηλώσουν οι δογματικοί γενικολόγοι πραγματιστές. Απλά, το ρεύμα αυτό αγκαλιάζει ανθρώπους, οι οποίοι ενώ έχουν κάθε πρόθεση και δυνατότητα να δράσουν μέσα στο κοινωνικό σύνολο, δεν έχουν καμιά διάθεση, η δράση τους και η κοινωνική δυνατότητά τους, να γίνεται μέσω εκμετάλλευσης εκ μέρους της μαζικοποιημένης έκφρασης και πηγή διαιώνισης των δομών μιας παρακμασμένης κοινωνίας, όπως αυτή που σήμερα αντιμετωπίζουμε.

Ενισχυτικό της άποψης αυτής είναι το γεγονός ότι το μεγάλο μέρος των μελών αυτής της κοινωνικής έκφρασης, έχουν ήδη θητεύσει επί μακρόν στις τάξεις της μαζικοποιημένης ή της εξειδικευμένης έκφρασης και έχουν αντιληφθεί τα κοινωνικά αδιέξοδα και δεν είναι διατεθειμένοι να τα υπηρετήσουν.

Το πλέον δύσκολο σημείο, όμως, είναι η οργανωτική έκφραση του «εξατομικευμένου» ρεύματος.

Μια λύση του προβλήματος αυτού ίσως θα ήταν η συγκρότηση, σε κεντρικό επίπεδο, μιας Πανεθνικής «Λέσχης ή Ινστιτούτου Πολιτικών και Κοινωνικών Μελετών» με δομή και λειτουργία ανάλογη των επιστημονικών ενώσεων. Έτσι, κάθε μέλος του εξατομικευμένου ρεύματος, θα έχει τη δυνατότητα συμμετοχής στα κοινά, ακόμα και αν αισθάνεται πνευματική μοναξιά στα πλαίσια του τόπου διαμονής του, ακόμα και αν δεν αρέσκεται να συμμετέχει σε μόνιμη και καθημερινή βάση σε προκαθορισμένες κομματικές λειτουργίες.

Είναι δεδομένο, όμως, ότι πάντα θα υπάρχει η δυνατότητα, λειτουργίας κατά τόπους παραρτημάτων, όπου η κοινωνική αναγκαιότητα το επιβάλλει.

Η οργανωτική σύνδεση του ρεύματος αυτού, με την γενικότερη δομή, του πολιτικού σχηματισμού, ίσως δεν είναι δυνατή παρά μονάχα σε κεντρικό επίπεδο. Αυτό, όμως, δεν σημαίνει ότι δεν είναι δυνατή κατά περίπτωση, η συνεργασία μελών του ρεύματος, ή συγκροτημένων παραρτημάτων της Ένωσης με τις οργανωτικές δομές των άλλων ρευμάτων.

Από το Παλαιό στο Νέο

Είναι λοιπόν πλέον φανερό, ότι πρώτες οι οικονομικά αναπτυγμένες κοινωνίες, τείνουν να διαμορφώσουν μια νέα ιδιόμορφη ταξική διαστρωμάτωση, που δεν στηρίζεται μονοσήμαντα στα κλασικά φαινόμενα των οικονομικών διαφοροποιήσεων.

Τα νέα μόνιμα ρεύματα που δημιουργούνται στον ιστό των προηγμένων κοινωνιών, περιλαμβάνοντας στους κόλπους τους πολίτες διαφόρων οικονομικών στρωμάτων, συμβιώνουν μέσα σε ένα κλίμα μόνιμης, εμφανούς ή έρπουσας σύγκρουσης, με την υπάρχουσα, εν παρακμή ίσως, αλλά ισχυρότατη ακόμα κοινωνική δομή του σήμερα, που αγωνίζεται απεγνωσμένα να διασώσει έναν κόσμο που οριστικά έχει χαθεί.

Η γιγαντιαία αυτή σύγκρουση ανάμεσα στην κοινωνία που δύνει και σε εκείνη που μέλλει να την αντικαταστήσει πολύ γρήγορα, είναι το αίτιο της αποσάθρωσης των οργανωτικών δομών, των κοινωνιών που δεν αντιλαμβάνονται ότι η αντικατάσταση του Παλαιού από το Νέο, αποτελεί απόδειξη της υγείας μιας κοινωνίας και σαν διαδικασία, θα πρέπει να την ενθαρρύνουμε αντί να την αντιμαχόμαστε.

Τελικά, το ερώτημα στο οποίο καλείται να απαντήσει η κρατούσα κοινωνική δομή είναι απλό :

«Θα επιτρέψει στο Νέο να γεννηθεί ανώδυνα μέσω μιας ομαλής φυσιολογικής διαδικασίας ή θα επιλέξει, όπως κάποιες άλλες κοινωνίες του παρελθόντος, την οδό μιας νέας δραματικής κοινωνικής σύγκρουσης;»

Κάποιες τελικές σκέψεις

Όπως θα έγινε φανερό, το πρόβλημα της συγκρότησης μιας νέας οργανωτικής δομής, στα πλαίσια συγκροτημένων κοινωνικών ομάδων την περίοδο που διανύουμε είναι ένα πολύπλοκο πρόβλημα, εφόσον δεν υπάρχει ένα παγιωμένο, ευρύτερο κοινωνικό μοντέλο, που θα πρέπει να περιγράψει η δομή της κοινωνικής ομάδας. Κάτω από αυτά τα δεδομένα, θα πρέπει να αναγνωρίσουμε ότι το οποιοδήποτε οργανωτικό σχήμα, δεν μπορεί να αποτελεί παρά μια «κοινωνία στα σκαριά», που δεν θα πρέπει να μπερδεύει τη στρατηγική του κοινωνικού και πολιτικού πειραματισμού, με το άμεσο πρόβλημα της κατάληψης της εξουσίας.

Κάθε πολιτικός μηχανισμός θα πρέπει πλέον να συνειδητοποιήσει, ότι, σαν στοιχείο της κοινωνίας, αποτελεί μέρος μιας ζωντανής και συνεχούς διαδικασίας μετασχηματισμού «*Εδώ και Τώρα*», που δεν θα πρέπει να φθείρεται μέσα στην αναμονή ενός ανεκπλήρωτου απελευθερωτικού μύθου.

Η προσπάθεια των πολιτικών σχηματισμών, να δημιουργήσουν, μέσω της οργανωτικής τους ανασυγκρότησης, «*ένα πρόπλασμα*» της κοινωνίας που έρχεται, πρέπει να αρχίσει άμεσα, άσχετα αν γνωρίζουμε εκ των προτέρων ότι οι προϋποθέσεις και η ευρύτητα του προπλάσματος, θα έχει έναν διαφορετικό χαρακτήρα και νόημα από εκείνο της νέας κοινωνίας που έρχεται.